

PROF.: LLUÍS ALBERT CHILLÓN I ASENCIO DEPARTAMENT DE PERIODISME
Llic. en CC. de la Informació,
UAB, 1983.

TREBALLS DE RECERCA O DE SÍNTESI SIGNIFICATIUS

- 1.- BERNAL, Sebastià i CHILLÓN, Lluís Albert: *Periodismo informativo de creación*. Barcelona, Mitre, 1985.

ACTIVITATS PROFESSIONALS SIGNIFICATIVES

- 1.- Guionista del programa "Les portes de Catalunya" de RTVE-Sant Cugat.
- 2.- Col.laborador d'*El viejo topo*, 1982; d'*El món*, 1982; i de *Punt Diari*, 1987.
- 3.- Redactor de la secció de Cultura d'*El Noticiero Universal*, 1982; i redactor-editor de "L'informatiu migdia" de Ràdio Avui-Cadena 13, 1984.

OBJECTIU DE L'ASSIGNATURA

El centre d'interès de l'assignatura és l'estudi de les tècniques i recursos d'escriptura que el periodisme escrit pot manllevar a la narrativa i a la prosa literàries. S'estudien també les característiques de l'anomenat *periodisme informatiu de creació*, així com les influències recíproques entre el periodisme i la literatura des del segle XIX fins a l'actualitat.

El temari exposat tot seguit es proposa d'estudiar de quina manera i fins a quin punt el periodisme informatiu actual és deutor de les convencions estilístiques i compositives pròpies de la prosa literària. A més de desvetllar influències que els estudiosos del periodisme sovint obliden, aquest propòsit permet analitzar els trets d'estil i composició presents a la premsa escrita contemporània i, sobretot, elaborar propostes operatives d'escriptura periodística creativa.

A partir de l'examen acurat de les mostres més significatives de periodisme informatiu de creació a l'abast -entre els quals destaquen les diverses tendències i modalitats dels anomenats *nous periodismes*-, l'assignatura ha de ser entesa com a veritable taller d'escriptura periodística creativa.

TEMARI

1. *Periodisme i literatura*

- 1.1 Periodisme literari i literatura periodística.
- 1.2. Discurs periodístic i discurs literari. 1.2.1. Denotació i connotació. Monosèmia i polisèmia. Referencialitat i ambigüitat.
- 1.3. Discusió de la teoria vigent dels gèneres periodístics (*story-comment*, *news-views*, informació-opinió.)
- 1.4. Una classificació alternativa: definició dels textos periodístics a partir de la teoria de les bases textuals.
- 1.5. Textos descriptius, narratius i explicatius-argumentatius

1.6. Definició dels textos periodístics a partir de la teoria de les funcions del llenguatge: emotiva, fàtica, metalingüística, referencial, estètica, conativa.

1.7. Definició dels textos periodístics a partir de la retòrica moderna: les figures del discurs.

2. *Ficció i no ficció*

- 2.1. Caràcter convencional de la dicotomia ficció-no ficció.
- 2.2. Veracitat, versemblança, veritat.
- 2.3. Fets i relats.
- 2.4. Món real i món possible.
- 2.5. Ficció equival a falsedat?
- 2.6. No ficció equival a veritat?
- 2.7. La literatura com a discurs fictici.
- 2.8. El periodisme com a discurs no fictici.
- 2.8.1. El mite de l'objectivitat periodística: *Facts are sacred, comments are free, All the news that's fit to print.*
- 2.8.2. Com els diaris construeixen les notícies.
- 2.8.3. Les formes del relat periodístic informatiu.

3. *Novel·les i cròniques*

3.1. Què és la literatura.

3.1.1. La preceptiva d'Aristòtil: èpica, lírica, drama. 3.1.2. Tragèdia i comèdia (gèneres alts i baixos). 3.1.3. Dues formes de mimesi poètica: escena i narració. 3.1.4. Literatura oral i literatura escrita. 3.1.5. Dues vessants de la literatura escrita antiga: faula i testimoni. 3.1.6. Origen i funcions de la literatura testimonial: funció testimonial del mite i l'epopeia. La biografia. -L'autobiografia i les memòries. -La historiografia antiga. -La crònica antiga. -Les cròniques medievals. -Les cròniques d'Indies. 3.1.7. Prosa Testimonial a la literatura moderna i contemporània. La narrativa d'experiències. -La novel·la històrica i la història novel·lada. -Biografies i hagiografies. -Autobiografies i memòries. -Diaris, apunts, dietaris, carnets. 3.1.8. L'origen de l'assagisme: Michel de Montaigne.

3.2. Novel·les

3.2.1. Origen de la novel·la. La Novel·la com a forma bàsica de la mimesi narrativa moderna. 3.2.2. La il·lusió realista al llarg de la història literària. 3.2.3. L'entronització de la versemblança. La il·lusió realista a la narrativa europea del XIX: costumisme, populisme, realisme, naturalisme, naturisme, objectivisme, figurativisme. Sociologia de la novel·la vuitcentista. Les novel·les per entregues publicades als diaris: la intriga i el suspens. Fulletó, melodrama, gèneres de consum massiu. 3.2.5. Anatomia de la novel·la realista. La versemblança com a pacte pragmàtic. Convencions, tècniques i usos de la novel·la realista: el punt de vista, l'estil indirecte lliure, l'estructura narrativa, construcció espacial i temporal, caracterització dels personatges, l'ús del diàleg recursos retòrics. Anàlisi d'un cas paradigmàtic: *Madame Bovary*.

3.3. El relat periodístic informatiu

3.3.1. Formació del discurs periodístic contemporani. Els inicis de la premsa escrita: periòdics comercials i periòdics d'opinió. -El naixement de la premsa de masses: la *penny press*, la premsa sensacionalista. -La codificació del relat periodístic informatiu: les agències de notícies, el telègraf i la difusió massiva de notícies. -Els grans diaris d'informació

general i la confecció del discurs periodístic dominant: dicotomia informació/opinió (*news* i *columns*); les seccions com a divisions convencionals dels àmbits d'interès. -La teoria anglo-saxona dels gèneres informatius: informació reportatge, entrevista. -La crònica en el periodisme llatí. -El periodisme interpretatiu. -El reportatge d'investigació: els *muckrakers*. -Les informacions com a relats versemblants. -Els mites de la premsa anglo-saxona: objectivitat, imparcialitat, independència.

4. Periodisme informatiu de creació.

4.1. Periodisme literari no és periodisme d'opinió.

4.2. Assumpció de tècniques narratives literàries per part del periodisme informatiu: possibilitats i límits. El cas extrem del monòleg interior.

4.3. Periodisme informatiu de creació.

4.3.1. El *New Journalism* nord-americà. Gènesi i característiques de la tendència. *New Journalism* i periodisme d'investigació. Els *new journalists* i els seus treballs, Hunter S. Thompson, Tom Wolfe, Robert Greenfield, Michael Herr, John M. Sack, Nora Ephron, Joe McGuinniss, Rex Reed, John Gregory Dunne, Terry Southern, Robert Sabbag, Norman Mailer, Gay Talese i Truman Capote. -El *New Journalism* i la novel·la reportatge. Estudi d'un cas paradigmàtic: *A sang freda*. 4.3.2. Els "nous periodismes" d'arreu. El "Nou periodisme" espanyol: Francisco Umbral, Manuel Vicent, Maruja Torres, Rosa Montero, José Miguel Ullán, Joan Barril, Cándido, Manuel Vázquez Montalbán, Víctor Márquez Reviriego, Ricardo Cid Cañaveras, Manuel Leguineche, Martín Prieto, Jesús Torbado, etc. Altres "nous periodismes": Fernando Gabeira, Miguel Barnet, Gabriel García Márquez, Hans Magnus Enzensberger, Susan Sontag, Oriana Fallaci. -El cas a part de Günter Wallraff.

4.4. Assaigs exemplars de fusió entre novel·la i reportatge: Daniel Defoe, Alessandro Manzoni, John Reed, John Dos Passos, Ernest Hemingway, George Orwell, Theodor Plievier, Joseph Kessel, John Hersey, Erskine Caldwell, Oscar Lewis, James Agee, Joyce Carol Oates, Gabriel García Márquez, Joaquim Amat-Pinella, Xavier Benguerel, Pere Calders, Mercè Company.

4.5. Assagistes i articulistes de diari: Mariano José de Larra, Mesonero Romanos, César González Ruano, Josep Pla, Eugeni d'Ors, Joan Fuster, Julio Camba, Francisco Umbral.

4.6. La literatura dins dels diaris.

BIBLIOGRAFIA

Considerant l'escassetat de treballs teòrics específics, la següent bibliografia està composta per llibres i documents que tracten aïlladament punts concrets del programa. A part d'alguns que hom considera bàsics, cada alumne podrà escollir aquells que més s'avinquin amb els seus interessos particulars:

ACOSTA MONTORO, J.: *Periodismo y literatura*. Madrid, Guadarrama, 1980.

AUERBACH, Erich: *Mimesis*, Madrid, Fondo de Cultura Económica, 1982.

BERNAL, Sebastià i CHILLÓN, Lluís Albert: *Periodismo informativo de creación*. Barcelona, Mitre, 1985.

BOURNEUF, Roland y OUELLET, Réal: *La novela*. Barcelona, Ariel, 1985.

BRIOSCHI, F. i DI GIROLAMO, C.: *Introducción al estudio de la literatura*. Barcelona, Ariel, 1988.

BRUNORI, Vittorio: *Sueños y mitos de la literatura de masas*. Barcelona, Gustavo Gili, 1983.

CAPOTE, Truman: *A sang freda*. Barcelona, Proa, 1986.

CAPOTE, Truman: *Música para camaleones*. Barcelona, Bruguera, 1982.

CASASÚS, Josep Ma: *Lliçons de periodisme en Josep Pla*. Barcelona, Destino, 1987.

CASASÚS, Josep Maria: *El pensament periodístic a Catalunya*. Barcelona, Curial, 1987.

DE AGUIAR e SILVA, Victor Manuel: *Teoría de la literatura*. Madrid, Gredos, 1975.

DI GIROLAMO, Constanzo: *Teoría crítica de la literatura*. Barcelona, Crítica, 1985.

"El nuevo periodismo". *Camp de l'Arpa*, núm. 62, abril 1979.

FORSTER, E.M.: *Aspectos de la novela*. Madrid, Taurus, 1975.

FUSTER, Joan: *Literatura catalana contemporània*. Barcelona, Curial, 1980.

HERR, Michael: *Despachos de guerra*. Barcelona, Anagrama, 1980.

JAMES, Henri: *El futuro de la novela*. Madrid, Taurus, 1975.

JOHNSON, Michael: *El nuevo periodismo*. Buenos Aires, Troquel, 1976.

LAUSBERG, Heinrich: *Manual de retórica literaria*. Madrid, Gredos, 1975.

"Le neo-journalisme américain". *Presse Actualité*, núm. 115, gener 1977.

MARCHESE, Angelo y FORRADELLAS, Joaquín: *Diccionario de retórica crítica y terminología literaria*. Barcelona, Ariel, 1986.

NELSON, William: *Fact or Fiction*. Cambridge, Massachusetts, Harvard University Press, 1973.

SCANLON, Paul: *El nuevo periodismo en Rolling Stone*. Barcelona, Anagrama, 1980.

SEGRE, Cesare: *Principios de análisis del texto literario*. Barcelona, Crítica, 1985.

SCHUDSON, Michael: *Discovering the News*. New York, Basic Books, 1971.

SELDEN, Raman: *La teoría literaria contemporánea*. Barcelona, Ariel, 1987.

STEINER, George: *Lenguaje y silencio*. Barcelona, Gedisa, 1982.

SULLÀ, Enric: *Poètica de la narració*. Barcelona, Empúries, 1985.

THOMPSON, Hunter S.: *Los Angeles del Infierno*. Barcelona, Anagrama, 1980.

TUCHMAN, Gaye: *La producción de la noticia*. Barcelona, Gustavo Gili, 1984.

VICENT, Manuel: *Inventario de otoño*. Madrid, Debate, 1984.

WALLRAFF, Gunter: *Cap de turc*. Barcelona, Anagrama, 1987.

WALLRAFF, Gunter: *El periodista indeseable*. Barcelona, Anagrama, 1979.

WELLEK, René i WARREN, Austin: *Teoría literaria*. Madrid, Gredos, 1982.

WOLFE, Tom: *El nuevo periodismo*, Barcelona, Anagrama, 1980.

AVALUACIÓ

Tant el caràcter experimental de l'assignatura com el seu tarannà, teòric i pràctic alhora, fan desitjable que els estudiants,

lluny de romandre passius a l'espera de l'habitual pluja d'apunts, s'interessin activament per llegir, escriure i discutir. El professor és el primer interessat en aprendre.

El sistema d'avaluació tindrà en compte, primerament, l'interès dels alumnes per l'assignatura, la qual ha de ser entesa com un objectiu a assolir entre tots, i no com un obstacle burocràtic que cal deixar enrera. El professor obtindrà les qualificacions de a) les pràctiques realitzades a casa, b) les recensions fetes, c) les exposicions de punts concrets del programa i d) els treballs bàsics.

Els alumnes desinteressats, negligents o mandrosos tindran encara l'oportunitat de presentar-se a l'inevitable examen final.

CODI : 4113 - INFORMACIÓ PERIODÍSTICA ESPECIALITZADA I
(DOCUMENTACIÓ PERIODÍSTICA)

PROF.: ROBERT COLL-VINENT
Dr. en Dret, UB., 1969.

DEPARTAMENT DE PERIODISME

TRABAJOS DE INVESTIGACIÓN O DE SÍNTESIS SIGNIFICATIVOS

1. *Teoría de la teledocumentación. Bancos de datos.* Barcelona, Mitre, 1980.
2. *Profesionales de la documentación.* Barcelona, ATE, 1982.
3. *Teoría y práctica de la documentación.* Barcelona, Mitre, 3a. ed. 1984.
4. *Información y poder. El futuro de las bases de datos documentales.* Barcelona, Herder, 1988.

OBJETIVO DE LA ASIGNATURA

Todos los que viven inmersos en el ámbito de la información, pero de un modo especial los que trabajan en los medios, deberían tener unos conocimientos mínimos y básicos de una ciencia relativamente nueva entre nosotros como es la DOCUMENTACION, siquiera sea para aprovechar mejor el cúmulo de documentos almacenados en tantas bases de datos como afortunadamente empiezan a proliferar por doquier.

A muchos se les va a exigir algo más que el manejo y el aprovechamiento de las bases de datos que otros pusieron en marcha. Serán necesarios -lo son ya ahora- muchos especialistas de la información que sean expertos en documentación y que sean capaces, por tanto, de diseñar y gestionar ellos mismos las bases de datos de las que vayan a beneficiarse multitud de usuarios que las necesitan y que son bien conscientes de ello.

La asignatura "Documentación Periodística" (INFORMACIÓN PERIODÍSTICA ESPECIALIZADA I) suministra a quienes opten por ella las herramientas y los conocimientos necesarios para poder cubrir esa función tan urgente y tan importante hoy en que la informatización de la información y el advenimiento de los ordenadores que la procesan y almacenan han convertido a las bases de datos en un instrumento de trabajo privilegiado e imprescindible. Y su objetivo, aparte del proporcionar una teoría básica que capacite al alumno para desempeñar tal función, es el de dar a conocer las más importantes y atractivas realidades de nuestro entorno inmediato, el de aquellos países que en este punto nos aventajan y nos muestran el camino que habremos de seguir si hemos de vivir plenamente la era de la información, que es la nuestra, en la que las técnicas de recuperación rápida de documentos que las bases de datos bien diseñadas hacen posible y fácil, constituye un objetivo absolutamente primordial.

TEMARIO

1. La Documentación en los medios de comunicación social. Planteamientos generales. Objetivo y Metodología. La diseminación y recuperación de informaciones en la prensa, radio y televisión.
2. La representación y la codificación del conocimiento científico y de la literatura universal. La era de la información y la so-

- ciudad postindustrial. Toma de decisiones e información de calidad. Informatización y descentralización: el proceso decisivo.
3. Procesamiento y tratamiento de la información periodística. Incidencia de las nuevas tecnologías en la concepción y estructuración del periódico moderno.
 4. Los sistemas de información: objetivo, estructura y funcionamiento. Diseñadores de sistemas. Los subsistemas de información.
 5. Constitución del fondo documental: recogida y selección de materiales. Criterios de selección: relevancia, exhaustividad y pertinencia.
 6. Análisis conceptual y análisis de contenido. El análisis documental: objetivo y operaciones principales. La condensación y la indización. La indización coordinada. Catalogación y registro. Ejemplos.
 7. El resumen: objetivo y técnicas. El resumen informativo y el resumen indicativo: diversidad de funciones. Las revistas de abstracts. Ejemplos y ejercicios.
 8. El resumen del resumen. Descriptores y palabras-clave. Técnicas para la indización. La ficha analítica. Estructura y manejo. Ejercicios.
 9. Los grandes temas de clasificación en la prensa diaria: criterios generales. Los índices geográfico, temático y biográfico. Ejercicios.
 10. Lenguaje natural y lenguajes documentales. El thesaurus: estructura y funcionamiento. Diseño y actualización del thesaurus. El macrothesaurus de la O.C.D.E. Otros ejemplos.
 11. Sistemas y métodos de recuperación. La búsqueda *on-line*. La estrategia *off-line*. El suministro electrónico de documentos.
 12. Documentación automatizada. Las bases de datos: estructura, funcionamiento. Productores, distribuidores, intermediarios y usuarios. Datos, documentos, conocimiento, cultura. Las bases de datos de texto íntegro.
 13. Experiencias ejemplares de bases de datos-prensa. Los diarios "La Croix" y "Le Monde". Definición y organización interna de la base. Las especificaciones de la información-prensa. Los utilizadores de las bases de datos-prensa. La agencia France Presse.
 14. El servicio de documentación manual del diario "Le Monde". La relación fichero-dossier y la elaboración de fichas: criterios de clasificación de los recortes de prensa. La relación dossier-archivo.
 15. "Le Monde". La base de datos de siglas y direcciones. Registros y ficheros. Organización e interrogación del fichero. El "cahier de charges" y su función en el diseño de la base de datos. Texto íntegro e indización. Los formularios documentales. El thesaurus de "Le Monde". Nuevos dossiers y nuevos soportes.
 16. El servicio de documentación del semanario "L'Express". El índice alfanumérico. El servicio de documentación de "L'Humanité". Otros ejemplos en periódicos nacionales.
 17. El servicio de documentación del Instituto Nacional de Audiovisual. El índice-títulos. Índice genérico. Índice analítico. Organización y funcionamiento. La búsqueda en los índices.
 18. Base de datos de la cadena de televisión C.B.S.: estructura y funcionamiento. Visionado de imágenes. La ultraficha y la recuperación automática. Los archivos mecanizados y su utilización en los medios audiovisuales. Experiencias prácticas.

19. Los gabinetes de información en los órganos de la Administración Pública. Las experiencias de B.I.P.A. (Banco de Información Política y de Actualidad). Ejemplos de visualización. Las bases de datos Logos e Iconos. Ejemplos de búsqueda.
20. Bases de datos de la Comunidad Europea. La infraestructura telemática. El proceso decisorio y las necesidades de los usuarios. Las aduanas y los productos agrícolas. El mercado común de la información. Bases de datos internas y externas. La base de datos SDC: estructura.
21. La base de datos CELEX. La base documental: documentos y campos. La estructura de los documentos: datos analíticos. Técnicas de interrogación. Lenguaje codificado. Campos y léxicos principales en CELEX.
22. Construcción y diseño de bases de datos. El estudio preliminar. Estructura y estudio formal de la base. La maqueta de la base de datos. Demostración o demostraciones.
23. Bases de datos en el mundo editorial y agencia de prensa. Análisis pormenorizado de los objetivos perseguidos. Mecanización de procesos. Análisis de los círculos de trabajo actuales. El impacto de la mecanización. Diseño de la base documental. Estudio y definición detallada de los *outputs*. Estudio y definición de los *inputs*. Problemas técnicos y problemas humanos. La fototeca de una agencia de prensa.
24. La base de datos del DOGC. Subsistema de redacción. El correo electrónico. El subsistema de edición. Unidades de información y unidades documentales. La recuperación de información. El índice de materias. Base de datos de texto íntegro: conexiones legales.

BIBLIOGRAFÍA RECOMENDADA

- ALBERTI, Pierre: *Les banques de données de presse en France. Journalisme et documentation*. París, Jean-Cyrille, Godefroy, 1944.
- ARNOLD, D.V.: *El departamento de información*. Barcelona, Mitre, 1984.
- BELL, Daniel: *El advenimiento de la sociedad industrial: un intento de prognosis social*. Madrid, Alianza, 1976.
- CALVO HERNANDO, Manuel: *La sociedad de la información*. Madrid, Colegio Mayor Argentino, 1982.
- CHAUMIER, Jacques: *Análisis y lenguajes documentales*. Barcelona, Mitre, 1986.
- COLL-VINENT, Roberto: *Teoría y práctica de la documentación*. Barcelona, Mitre, 3a ed., 1985.
- COLL-VINENT, Roberto: *Teoría de la teledocumentación. Bancos de datos*. Barcelona, Mitre, 1980.
- COLL-VINENT, Roberto: *Profesionales de la documentación*. Barcelona, Mitre, 1982.
- COLL-VINENT, Roberto: *Información y poder. El futuro de las bases de datos documentales*. Barcelona, Herder, 1988.
- GARCÍA GUILÉRRIZ, Antonio Luis y FERNÁNDEZ, Lucas G.: *Documentación automatizada en los medios informativos*. Madrid, Paraninfo, 1987.
- GUINCHAT, Claire y MENU Michel: *Sciences et techniques de l'information et de la documentation*. París, Les Presses de l'Unesco, 1981.
- HENRY, W.M.; LEIGH, J.A.; TEDD, L.A. y WILLIAMS, P.W.: *Investigación con ordenadores*. Barcelona, ATE, 1980.
- HUDRISIÉ, Henri: *L'iconothèque: documentation audiovisuelle et banques d'image*. París, Documentation Française, 1982.

MIRANDA, Serge y BUSTA, José Ma.: *L'art des bases de données. Introduction aux bases de données*. París, Eyrolles, 1987.
STIBIC, Vlado: *Sistemas de documentación y archivo en despachos y oficinas. Medios y métodos*. Barcelona, Ate, 1982.
TREFFEL, Jacques; PELOU, Pierre; y VUILLEMIN Alain: *Les nouvelles technologies de la documentation et de l'information*. París, Documentation Française, 1985.
VAN SLYPE, Georges: *Conception et gestion des systèmes documentaires*. París, Les Editions d'organisation, 1979.

CODI : 4113 - INFORMACIÓ PERIODÍSTICA ESPECIALITZADA I

PROF.: SANTIAGO RAMENTOL I MASSANA DEPARTAMENT DE PERIODISME
Llic. en CC. de la Informació.

TREBALLS DE RECERCA O DE SÍNTESI SIGNIFICATIUS

- 1.- Ponències a la Universitat Menéndez Pelayo de Santander i altres institucions sobre Periodisme Científic.
- 2.- Articles a revistes tècniques sobre Informació Científica.
- 3.- Articles a revistes especialitzades sobre les Relacions Internacionals i els Mitjans de Comunicació.

ACTIVITATS PROFESSIONALS SIGNIFICATIVES

- 1.- Sots-director de la revista *Mundo*.
- 2.- Director de l'informatiu diari en català de TVE-Miramar.
- 3.- Director del diari *Avui*.

OBJECTIU DE L'ASSIGNATURA

La complexitat de la informació i la necessitat d'estudiar en profunditat les realitats polítiques, econòmiques i socials dins les diverses àrees temàtiques han imposat la figura del periodista especialitzat. I en l'ampli ventall de l'especialització informativa apareix una àrea d'interès creixent: la de la ciència i la tecnologia.

La ciència i la tecnologia han impregnat tots els racons de la vida quotidiana i exerceixen una influència fonamental sobre el present i el futur de la humanitat. Centenars de revistes setmanals i mensuals (científiques en general, informàtiques, mèdiques...), suplementos especials en els diaris i espais en els mitjans àudio-visuals han fet que els fenòmens científics i tecnològics, abans inescrutables, promoguin l'atenció dels ciutadans.

En el marc dels estudis de Ciències de la Informació, l'assignatura de Periodisme Especialitzat en Ciència i Tecnologia té una doble vessant: com a introducció genèrica a la ciència (història i estat actual) i com a objecte de la informació. En aquest segon aspecte, s'obre un ampli camp d'investigació, en molts casos sense explorar, en el qual intervenen des dels estudis dels codis lingüístics (el problema de la divulgació), l'aplicació pràctica de la informació en els diversos mitjans, fins als models d'anàlisi hemerogràfica.

TEMARI

1a. Part: Introducció

1. La creixent complexitat del fenomen informatiu.
2. La informació en el futur.
3. La responsabilitat del periodisme davant la societat. Necessitat d'una informació científica.
4. La formació especialitzada. La formació integral. La formació permanent. Etiologia de l'especialització. La professionalització.

5. El periodisme especialitzat. Característiques generals. Notes diferencials, tipologia i models. Els temes. La crisi dels gèneres davant la pressió dels continguts. Les grans àrees: Local, Catalunya, Política estatal, Internacional, Societat, Economia i Treball, Cultura, Ciència i Tecnologia, Esports, Espectacles, altres àrees. Els blocs. Elecció i accés a la informació especialitzada.
6. La informació i els grans interrogants de l'home del segle XX.

2a. Part: Periodisme especialitzat en Ciència i Tecnologia

7. Característiques generals. Tipologia i models. Els mètodes de la Ciència. Ciència i societat. Ciència i relacions internacionals.
8. Ciència i comunicació. Els mitjans d'informació i les imatges que el ciutadà té de la Ciència. Ciència i Història.
9. Necessitat i caràcter de la Ciència. La Ciència com a institució. La Ciència com a mitjà de producció.
10. La Ciència en el món actual. La trajectòria del progrés científic.
11. L'horitzó d'una nova societat. Ciència i prospectiva.
12. Utilitzacions positives i negatives de la Ciència i la Tecnologia. La Ciència i la guerra.
13. Ciència i ideologia. Sociobiologia i biopolítica.

3a. part: Història i estat actual de la ciència.

14. Filosofia i Ciència. Elements d'una Filosofia de la Ciència. Ciència i humanisme. Ciència i Història.
15. La ciència al món antic. Les societats humanes més primitives.
16. La ciència medieval. La ciència a l'edat de la fe.
17. El naixement de la ciència moderna. La revolució científica.
18. Ciència, indústria i tecnologia. La ciència i el capitalisme.
19. El segle XX. La ciència de la primera meitat del segle. Ciència i tecnologia després de la Segona Guerra Mundial.
20. La ciència catalana.
21. La ciència espanyola.
22. Estat de la Ciència (1): Història, Paleontologia, Antropologia, Arqueologia.
23. Estat de la Ciència (2) : Matemàtiques, Física, Química, Astronomia.
24. Estat de la Ciència (3) : Biologia, Medicina, Psicologia, Psiquiatria.
25. Estat de la Ciència (4): Geografia, Ecologia, Geologia, Meteorologia.
26. Estat de la Ciència (5): Tecnologia general, Informàtica, Robòtica.
27. La ciència-ficció.
28. Les falses ciències.

4a. part: L'organització de l'espai informatiu.

29. Organització o compartimentació de la secció de Ciència i Tecnologia. Subespecialitzacions segons àrees i temes. Subespecialitzacions segons el treball periodístic i els gèneres: el redactor de taula, el corresponsal, els enviats especials, l'editorialista, el comentarista, el col·laborador ocasional, el reporter *free lancer*, l'assagista. El treball del periodista en una oficina informativa.

30. Diferències entre premsa diària i no diària. Premsa especialitzada. Models.
31. La ràdio. La televisió, vídeo, cinema: el poder de la imatge en la informació sobre ciència i tecnologia.
32. El problema de la divulgació científica. El llenguatge. Les fonts.
33. Anàlisi i redacció. Els gèneres dins el marc de la informació especialitzada en Ciència i Tecnologia. Exigències del mitjà: segons el lector, ideologia, temps, espai. Els estils. Existeix un estil propi? Nous estils. L'elecció dels estils.
34. Aportacions científiques al periodisme especialitzat. Aportacions dels mètodes d'investigació de les ciències socials. El periodisme d'investigació dins el marc de la ciència i la tècnica.

5a. part: Anàlisi comparativa dels mitjans

35. La Ciència i la Tècnica en els mitjans de comunicació. Models d'anàlisi.
36. Anàlisi comparada dels models i dels textos sobre temes d'actualitat, segons la perspectiva ideològica, geopolítica i les exigències del mitjà.
37. Els mitjans especialitzats de gran divulgació. Revistes de quiosc. Revistes d'abast minoritari. Revistes de tecnologia.

BIBLIOGRAFIA RECOMANADA

- ASIMOV, I.: *Momentos estelares de la ciencia*. Madrid, Alianza, 1981.
- ASIMOV, I.: *Nueva guía de la ciencia*. Barcelona, Plaza y Janés, 1985.
- ASIMOV, I.: *Enciclopedia biográfica de ciencia y tecnología*. Madrid, Alianza, 1982.
- AYER, A.J.: *La filosofía del siglo XX*. Barcelona, Crítica, 1983.
- BELL, D.: *El advenimiento de la sociedad posindustrial*. Madrid, Alianza, 1976.
- BERNAL, J.D.: *Historia social de la ciencia*. Barcelona, Península, 1967. 2 vol.
- BODEN, M.A.: *Inteligencia artificial y hombre natural*. Madrid, Tecnos, 1984.
- BORN, M. y H.: *Ciencia y conciencia en la era atómica*. Madrid, Alianza, 1971.
- BROWN, H.I.: *La nueva filosofía de la ciencia*. Madrid, Tecnos, 1983.
- CALVO HERNANDO, M.: *Civilización tecnológica e información*. Barcelona, Mitre, 1982.
- CALVO HERNANDO, M.: *Periodismo Científico*. Madrid, Paraninfo, 1977.
- COMMONER, B.: *Ciencia y supervivencia*. Barcelona, Plaza y Janés, 1984.
- COPLESTON, F.: *Historia de la filosofía*. (9 volums). Barcelona, Ariel, 1980.
- DERRY, I.K. y WILLIAMS, T.: *Historia de la tecnología*. Madrid, Siglo XXI, 1980.
- AA.DD.: *El mundo en el año 2000*. Madrid, Tecnos, 1982.
- AA.DD.: *Aprender, horizonte sin límites*. Madrid, Santillana, 1979.
- AA.DD.: *Biblioteca de divulgación científica*. Barcelona, Orbis. Volums de butxaca sobre temes científics.

AA.DD.: *Cent títols sobre l'estat actual de la ciència*. Barcelona, Biblioteca científica Salvat, 1985-1986. Cent volums de butxaca.

AA.DD.: *Colección ciencias* Reculls de treballs de la revista Mundo Científico, Barcelona, Fontalba. Diversos volums.

AA.DD.: *Diccionario histórico de la ciencia moderna en España*. Barcelona, Península, 1983.

AA.DD.: *Enciclopedia de ciencia y técnica*. Barcelona, Salvat, 1984-1986. 168 fascicles.

AA.DD.: *Historia general de las ciencias*. Barcelona, Destino, 1975. Cinc volums.

AA.DD.: *Historia y sociología de la ciencia en España*. Madrid, Alianza Universidad, 1979.

AA.DD.: *La polémica de la ciencia española*. Madrid, Alianza, 1970.

AA.DD.: *Libros de Investigación y Ciencia*. Reculls de treballs de la revista *Investigación y Ciencia* en edicions monogràfiques, Barcelona, Labor. Diversos volums.

EINSTEIN, A.: *Mis ideas y opiniones*. Barcelona, Antoni Bosch, 1980.

ELLIOT, D. i R.: *El control popular de la tecnología*. Barcelona, Gustavo Gili, 1980.

FERRATER MORA, J.: *Diccionario de filosofía de bolsillo*. Madrid, Alianza, 1983.

FERRATER MORA, J.: *Diccionario de filosofía*. Madrid, Alianza, 1982.

FRIEDRICH, G. y SCHAFF, A.: *Microelectrónica y sociedad, para bien o para mal*. Madrid, Alhambra, Zona ed., 1983.

FULLAT, O.: *Diccionario de filosofía castellà/català i català/castellà*. Barcelona, Vicens Vives, 1984.

GEYMONAT, Ludovico: *Historia de la filosofía y de la ciencia*. Barcelona, Crítica, 1985.

HAWKING, S.W.: *Història del temps*. Barcelona, Crítica, 1988.

LILLEY, S.: *Hombres, máquinas e historia*. Madrid, Ciencia Nueva, 1965.

MASON, S.F.: *Historia de las ciencias*. Madrid, Alianza, 1985-86. Cinc volums de butxaca.

McGRAW-HILL i BOIXAREU: *Diccionario de términos científicos y técnicos*. Barcelona, Marcombo-Boixareu, 1981. Cinc volums.

MENACHEM, G.: *La ciencia y la institución militar*. Barcelona, Icaria, 1977.

MERTON, R.K.: *Sociología de la ciencia*. Madrid, Alianza, 1977.

MILLAS, J.: *Assaig d'història de la ciència*. Barcelona, Pòrtic, 1982.

MOSTERIN, J.: *Historia de la filosofía*. Madrid, Alianza, 1985-86. Diversos volums de butxaca.

PAGELS, H.R.: *La búsqueda del principio del tiempo*. Barcelona, Antoni Bosch, editor, 1988.

PARÉS, R.: *Cartes sobre la història de la ciència*. Barcelona, PPU, 1983.

PECCEI, A.: *Testimonio sobre el futuro*. Madrid, Taurus, 1981.

PUJOLS, F.: *Concepte general de la ciència catalana*. Barcelona, Pòrtic, 1982.

REEVES, Hubert: *Paciència dins l'atzur*. Barcelona, Empúries, 1985.

RIERA, S.: *Síntesi d'història de la ciència catalana*. Barcelona, La Magrana, 1983.

RUSSELL, B.: *La perspectiva científica*. Barcelona, Ariel, 1969.

SKLAIR, L.: *El conocimiento organizado*. Barcelona, Labor, 1977.

WAGENSBERG, Jorge: *Nosotros y la ciencia*. Barcelona, Antoni Bosch, 1980.

ZIMAN, J.: *La credibilidad de la ciencia*. Madrid, Alianza, 1980.

ZIMAN, J.: *La fuerza del conocimiento*. Madrid, Alianza, 1980.

AVALUACIÓ

A principi de curs, l'alumne podrà escollir un dels sistemes següents d'avaluació:

Avaluació continuada (per a aquells alumnes que assisteixin regularment a classe) sobre les proves, exercicis i treballs que es vagin fent durant el curs. Aquesta avaluació inclourà un reportatge escrit d'investigació (per lliurar després de les vacances de Nadal) i un àudio-visual (per lliurar després de les vacances de Setmana Santa) com a treball de curs.

Per insuficiència o defecte de l'anterior avaluació, l'alumne sempre conservarà el dret a presentar-se a l'examen final, única alternativa per a aquells que no hagin assistit normalment a classe. En qualsevol cas, els treballs de curs, i les pràctiques serviran per a millorar la nota de l'examen final.